

STRIGMENTA à balneis calfaciunt, molliunt, discutunt: ad sedis rimas, & condylomata illinuntur. Illa uerò, quæ ex palæstris puluerem sibi adsciuerunt, in fordibus speciem redacta, articularum nodos imposita adiuuant: ischiadicis in foveis, aut malagmatis locum, calida commodè sufficiuntur. Derafa gymnasiolorum parietibus, simulacrisque fordes, calfaciunt: tubercula, quæ agrè ad coctionem producuntur, dissipant: desquamatis, & ulceribus antiquis profunt.

Olei confideratio.

Olei usus apud veteres.

Olei facultates ex Gal.

Oleum fylue fite.

Nomina.

MVLTO quidem artificio ueteres utebantur ad componendum multifariam oleum, ut ex Dioscoride satis superque constat. Quod tamen hac tempestate à nobis fieri non solet: quauis fortasse apud Græcos eiusmodi parandi olei consuetudo minimè exoleuerit. Quippe id tantum in communi omnium usu apud nos habetur, quod è maturis oliuis exprimitur: tamen si quidam, quòd & gustatu iucundius, & sanitati conducibilis sibi oleum comparare uelint, id ab immaturis oliuis exprimant, quas eo tempore legunt, cum ipsæ iam plene flauæ tantillum subrubescere ceperint. Ceterum non mirum est, si ueteres & illud candidum reddere, & multis parare modis curabant: siquidem non modò in ciborum condimentis oleo frequenter utebantur; sed etiam ut agiliores, promptiores, ac expeditiores euaderent ad obeunda corporis muneris, frequentius sibi totum corpus oleo perungebant. Quæ de causa & balneas frequentabant, & thermas. namque olei contracta fordes, ut corpora sepius perluerentur, maximè expetebat. Obiabant autem id muneris serui in balneis, qui non modò corpus totum intrantibus ablucebant; sed & ipsum quibusdam strigilibus abradebant ad hoc opus aptissimis, quas alij ex auro, nonnulli ex argento; quidam ex ferro, aliqui ex ebena, ac etiam ex præclaris lapidibus sibi comparabant, denique pro nobilitate, & facultate eorum, qui ad balneas confluabant. Quapropter dum se in ipsis balneis abradere, sudoremque emanantem detergere curabant, olei strigmenta, quod se prius perunxerant, in balnei aquam decidebant: quorum hic meminit Dioscorides. Fuit præterea in magno, ac præcipuo usu apud ueteres oleum ad perungendos athletas, qui in theatri palæstræ nudi luctabantur, non solum ut eorum corpora agilia, expeditioraque in certamine redderentur, sed ut etiam ij difficiliter sese manibus comprehenderent. Cum autem ibi puluis ob pedum frequentiore motum concitaretur, athletæ ipsi oleo affatim perunctis, illud in se facile contraherent; ac multò magis cum in terram alter alterum consternerent. Quare balneum ingressi, strigilibusque abradi cænoza strigmenta relinquebant, quibus artuum affectibus Dioscorides moderari tradidit. Sed cum plurimi athletæ oleo copiose peruncti inter luctandum palæstræ parietibus, ac statuis lapideis sese sepius affricarent, contracta loca olei pinguedinem contraherent. quo facile fiebat, ut adueniente puluere cænosum quoddam unguem parietibus inheresceret; de quo etiam Dioscorides disseruit. Olei facultates fusius prosecutus est Galenus lib. vi. de simplicium medicam. facult. sic inquit. Oleum, quod ex oliuis conficitur, quod sanè propriissimo nomine oleum appellamus, cuiusmodi sit temperaturæ, superioribus libris definitum est. quippe humectatorium esse, & moderatè calidum ostendimus. Eiusmodi est, quod est dulcissimum, fitque potissimum ex oliuis, quas Græci δρωτῆρῆς uocant, nos drupas. Ceterum quod omotribes, & omphacinum nuncupant, id quantum in se habet adstrictionis, tantum etiam illi inest frigiditatis. Porro oleum uetus, quod quidem ex dulci inueterato efficitur, & calidius est, & magis discussorium. Quod uerò ex immaturo, id dum reliquum quippiam seruauerit adstrictionis, mistæ permanet facultatis: ubi uerò illam prorsum abiecerit, reliquo sit simile. Quinetiam quicumque in præparando germina iniiciunt, ij & ipsi omphacino simile oleum efficiunt. Ceterum rogandum non est, quo pacto sit præparatum, sed gustandum est potius: ac si præferat adstrictionis quippiam, eatenus etiam frigidum esse existimandum, ceu illud, quod ab Iberia portatur, quod Spanum, id est Hispanicum nominant. Quod si nequaquam gustantibus adstringere appareat, sed adanustum uideatur dulce, id modicè esse calidum putandum. Porro si tenue quoque cernatur (tale est, quod purum est, quodque intuenti transluendum uidetur) ac modicum eius latissimè per cutem extensum sibi maneat continuum, celeriterque à cute combibatur, id utique pro optimo ducendum, ac olei uirtute quàm maximè pollere, quale est Sabinum. Porro quòd oleum lotum maximè expers sit mordacitatis, supra positum est. Ceterum quo potissimum modo id probissimè laues, in sequenti tradam opere, quod inscribetur de medicaminum compositione, ubi & de Sicyonio, & si quod eius generis præterea oleum est, agetur. nunc simplicia prosequor, adijciamque & de alijs olei speciebus sermonem. Iam quod ex agrestis oliua oleum exprimitur, non simplicè temperaturam obtinet; sed extergit, simulque adstringit. Squalidissimum id est ex omni olei genere, & post Istricum quoque: deinceps illis est Hispanicum. Pinguisimum est Libycum, & Cilicium: simul autem pingue, & tenue Sabinum. In medio comprehensorum omnium sunt tum id, quod per Cyclades insulas nascitur, tum quod per Græciam, Asianamque. Porro oleum pingue estimatur, iudicaturque uiscositate: tenue uerò si perluceat, si purum sit, si plurimum à minima eius portione inungatur, si facile à cute combibatur. Ex dictis cognoscere iam liceat & de alijs olei generibus, quæ æquiuocè ipsis dicuntur unguentis, puta rosaceo, melino liliaceo, & quæcumque id genus floribus, fructibus, germinibus, folijs in oleo maceratis conficiuntur. Horum quodque ubi unà cum aromatibus præparantur, unguentum efficitur. Pro cuiusque iniectionum natura oleum uariari contingit. Ex ijs ergo, quæ in toto hoc opere de quoque iniiciendorum generatim discas, sigillatim quoque confectum ex iisdem oleum cognoscere dabitur. Quod Græci ἔλαιον, Latini Oleum dicunt. id Arabibus Cait, seu Zait nominatur: Italis, Olio: Germanis, Oel: Hispanis, Azeite: Gallis, Huyle.

IN PALMYRIS Syriæ, quod elæomeli uocant, ex quodam caudice manat, oleum melle crassius, sapore dulci. Bilem, cruditatesque detrahit, sextario cum una aquæ hemina dato. Sed qui sumpsere,

pfere, torpescunt, & uiribus deficiunt. quod minimè uereri oportet: uerùm crebro excitare, ne ueterno pressi somnos capent. Fit & oleum è pinguitudine furculorum. Optimum uetus, crassum, pingue, non turbidum. Calfacit: priuatim caliginibus oculorum illinitur: lepras, neruorumque dolores illitum emendat.

QUANQVAM quotidie plura, uariaq; mercimoniorũ genera nobis ex Syria conuehuntur; Eleomeli tamẽ (quod sciam) non modò non conuehitur, sed ne ullum quidem unquam audiui, qui ipsum uiderit, uel nouerit. Ceterum Her-
 10 molaus uir quidem præstantissimus dubitat, utrum eleomeli sit manna, eleomelitis, & æromelitis, quod mel aëris si-
 gnificat, uicinitate deceptus. Quapropter non possum non admirari, doctissimum uirum hac in re dubitasse, cum tum
 Dioscorides, tum etiam Plinius, quibus cum longam contraxerat consuetudinem, communi sententia scribant, eleo-
 meli oleum esse è quodam arboris caudice manans in Syria Palmyris, non mel aëreum, neque rorem, qui ab æthere
 cadat. Eoq; magis, cum addiderit Dioscorides, non modò eleomeli per se ex arbore manare, sed & factitium ha-
 beri iussis, expressisq; arboris furculis.

Hermolai la-
 plus.

Κύκινον ἔλαιον. CICINVM OLEVM. CAP. XXXIII.

CICINVM oleum hoc modo temperatur. Maturi ricini, qua uoles quantitate, torrido sole flacce-
 scunt, & aliorum more cratibus instrati tantisper in solantur, dum uestiens cortex fractus decidat. Ca-
 ro colligitur, & coniecta in pilam diligenter tunditur: postea in lebetem stanno illitum, qui aqua ha-
 beat, demittitur, subiectoq; igni seruescunt: & ubi insitum prorsus humorem reddiderunt, sublato
 20 ab igni uase, innatans oleum concha tollitur, & reconditur. Sed in Aegypto, ubi largior increbuit u-
 sus, longè secus fieri solet. Nam repurgatos ricinos molæ mandant, & accuratè mollitos per sportulã
 toreulo exprimunt. Tum quidem ematuruerunt ricini, cum continentibus orbiculis exuuntur. Ci-
 cinum oleum ad pforas, & ulcera capitis manantia ualet: prodest sedis inflammationibus, uuluis con-
 uersis, atque præclusis: item indecoris cicatricibus, & aurium doloribus: emplastra efficaciora red-
 dit additum: potu aquam aluo extrahit: uentris animalia pellit.

RICININVM, siue Cicinum oleum, Cheruæ oleum officinis dicitur; quanuis rarioris sit usus. Nanque semen
 plantæ, quam Dioscorides ricinum appellat, Arabum esse cheruam nemo est, qui ignoret: quod etiam Serapio pen-
 tadatachylum uocat, ut diffusus suo loco libro quarto explicabitur. Ceterum ricinus animalculum est fœdum, liuidum,
 30 & sanguine plenum, quod Italis zecca uocatur, suibus, canibus, capellis, & id genus animalibus infestissimum. Cui
 eum hoc semen forma, & colore sit quàm simillimum; idcirco Ricini nomen sibi comparauit. Meminit huius olei
 etiam Mesues, qui præter uires ei à Dioscoride redditas, addidit, id ualidè crassas coercere inflationes. Proinde uen-
 triculi, laterum, coliq; doloribus prodesse illitum, potum, & infusum.

Ricini olei cõ-
 sideratio.

Ricinus unde
 dictus.

Ἀμυγδαλίον ἔλαιον. AMYGDALINVM OLEVM. CAP. XXXIIII.

AMYGDALINVM oleum, quod aliqui metopium uocant, hoc fit modo. Semodius ex amaris nu-
 cibus repurgatis, siccatisque, in pila ligneo pistillo leniter tunditur in offas, aquæ, quæ ferbuerit, sex-
 tarius adijcitur, & ubi dimidia hora humorem hauserit, uehementius quàm antea tunditur: mox ta-
 bellis premitur, & quod digitis hæsit, concha excipitur. Pressis nucibus rursus hemina aquæ insper-
 40 gitur, & postquam ebiberint, idem opus profequendum. singulas heminas reddunt singuli modij.
 Contra uuluarum dolores, strangulatus, conuersiones, & eorundem locorum inflammationes effi-
 cax est: uitijis renum, calculosis, difficili urinæ, suspiriosis, lienosisque proficit: dolores capitis, gra-
 uitatem auditus, sonos incertos, tinnitusque discutit: maculas, & uitia cutis tollit è facie: & eam eru-
 gat cum melle, radice lilij, & Cypria cera, aut rosaceo ce rato: & oculorum hebetudines emendat. ul-
 cera capitis manantia, & fursures cum uino abstergit.

CVM amarum omnino dulci sit temperandum, delinquere sanè existimarem, si oleum ex dulcibus amygdalis ex-
 pressum (etsi illud Dioscorides silentio inuoluerit) ex amaris coisectò non adijcerem, rectumq; conficiendi modum non
 explicarem: præsertim cum nostræ ætatis medicis maximo sit usui, & pauci sint myropolæ, qui ipsum rectè probeq;
 50 conficiant. Parandi igitur rationem (ut Mesues tradidit) sic habeto. Præstantiores, dulcioresq; amygdalæ, qua lubet
 quãtitate, ab utrisq; corticibus repurgatæ, optimè in lapideo mortario tui-
 tur, et in loco calido reponuntur, quinque
 horarum spatio. dein parum iterum contunduntur: mox prælo tandiu premuntur, quousque omne, quod continent,
 effluat oleum. Elicitur etiam hoc modo. Collocantur delibratæ, contusæq; amygdalæ in uitreo, uel stanno uase,
 infunditurq; uas in balneo calentis aquæ. eximitur deinde tribus peractis horis, extrahunturq; amygdalæ, & statim
 prælo calentes subiiciuntur: itaq; oleum copiosius excipitur. Tritæ rursus amygdalæ, & repurgatæ in sacculis
 panno duplicato inuolutis sub arena, cinerèue calido reconduntur, & postquam efferbuerint, prælo oleum elicitur.

Amygdalini
 parandi ratio.

Sed nostrates seplasiarij plurimum negligentia, segnitiaq; indulgentes non modò amygdalas non repurgant, neq;
 delibrant; sed & amaras, & rancidas commiscunt, & ontas simul conterentes, in æreum cacabum iniiciunt, igniq;
 admonent affuso aquæ tantillo, ne penitus torreantur: deinde in sacculum conijciunt, et prælo summittunt, & quod
 inde fluit oleum excipiunt. quod plerumq; existionis nidorem tantum obolet, ut haurientibus illico euomendi pariat nau-
 seam. Qui autem sic parant oleum amygdalinum, eius lenientem facultatem peruertunt, ac destruunt: siquidẽ con-
 tris

Myropolarũ
 ignauia, & la-
 plus.

Amygdalini
uires.

tusis amygdalis non delibratis, oleum inde confectum corticium uires asseruat. Proinde et dissipat, et exasperat, et scabritiem inducit. id quod etiam adauget ignis uolentia, dum in lebetibus amygdala torrentur. Hoc itaq; diligenter animaduertens optimus Mesues Amygdalini faciendi rationem prodidit, ut uidelicet, cum purgata, contusaq; essent amygdala, calore quodam suauis, ac lento leniter calefierent, sicut diximus, non autem carbonibus ardentibus, quemadmodum hodie if faciunt myropole, qui etiam alia pleraq; confundunt. Amygdalinum igitur, si recte, probeq; conficiatur, mirifice lenit. quare potum ad libra dimidium aluum leniter deiecit: asperam arteriam, pulmonis, ac pectoris scabritias tollit: duritias omnes emollit: et compaginon, et membrorum omnium siccitates humectat. quocirca hecicis plurimum conducit. Contra uuluarum dolores illitum et potum facile prestat: sicuti uestie cruciatibus est efficacax, si argentea fistula coniectum impulsorio instrumento iniiciatur. Quod autem ex amaris amygdalis exprimitur, dulci in omnibus efficacius habetur. Idcirco in prouocandis lapillis, conciliandisq; uiscerum cruciatibus a flatu crassiore genitis, dulci longe prestantius reperitur. Nimirum et obstructions aperit, et interaneorum tineas euecat.

Βαλανινον ἔλαιον.

BALANINVM OLEVM.

CAP. XXXV.

SIMILI modo fit Balaninum oleum. Quod repurgat maculas, lentigines, varos, & cicatrices nigras: aluum soluit, stomacho aduersatur: contra aurium dolorem, fonos, & tinnitus auxilio est, cum anserino adipe instillatum. Similis sesaminum ex sesamo conficiendi ratio. Fit etiam è nuce iuglande oleum, quod caryinum uocant. Eandem uim habet, quam balaninum.

Balanini con-
sideratio.

Balanini facultates.

Sesaminū, &
eius uires.Oleum è nuci-
bus iuglandi-
bus.

OLEVM unguentaria glandis, quod Balaninum uocant, à pharmacopolis, et unguentarijs oleum de Ben appellatur: quoniam myrobalanum, quod Latini unguentariam nucem dicunt, ex qua hoc conficitur oleum, Mauritanii Ben appellant, ut latius libro quarto differemus. Consimili modo id Mesues fieri tradit. Et (ut idem etiam est auctor) abstergit, mundat, et obstructions aperit. Illiū strumas dissoluit, durosq; tumores. Frigidis tum iocineris, tum lienis affectibus opem mirifice prestat: facit et ad frigidam nervorum conuulsiones, et compaginon cruciatibus. Sed illud sibi peculiariter adseuit, quod etiam si diu ueterascat, haud quaquam rancidum euadit. Ideoq; unguentarijs expetitur ad suauissima odora menta excipienda; presertim cum moscho, et ambaro chirotheas illumant. quo fit, ut nullo temporis tractu rancorem unquam respiciant, ut facile eueniret, si alio quouis oleo eo in opere uterentur. Quamobrem mirari non licet, si ueteres fructum, à quo elicitur hoc oleum, glandem unguentariam nominauerint. Sesaminum uero (ut Mesues inquit) amygdalini modo exprimitur. Quippe sesamū repurgatum semen primo contunditur, deinde eodem artificio calefactum prelo supponitur, tandiq; premitur, quousq; oleum reddat. Id (ut idem testatur) pingue ministrat alimentum: semen adauget, asperitates quascunq; lenit, sed preecipue gula: uocem expedit, et dura apostemata mollit. Adijcitur Sesaminum plerisq; unguentorum compositionibus, quorum in officinis est usus. Verum quod è iuglandibus nucibus elicitur, nullius in medicina usus esse reperio, etsi lucernis, et lampadibus, qui parsimonie student, id maxime expetant. quippe ignis funiculo non tam cito consumitur, quam id, quod ex oliuis paratur. Prefertur etiam pictoribus eo, quod è lini semine exprimitur. siquidem hoc cerussa admixtum tractu temporis colorem immutat, illud uero incorruptum perpetuo asseruat.

Υόσκυάμινον ἔλαιον.

HYOSCYAMINVM OLEVM.

CAP. XXXVI.

HYOSCYAMINVM sic fit. Semen candidum, recens, ac ficcum tunditur, & calida aspergitur aqua, ut in amygdalino diximus: dumque insolatur, siccate, quæ sub manu sunt, partes cum reliqua massa permisceantur: hoc autem fieri oportet, dum nigrescat, & grauitè oleat: mox pressum, atque excolatum reconditur. Ad aurium dolores efficacax est: pesis miscetur, ad emolliendum utile. Fit et è grano gnidio purgato, & tufo. Vis ei aluum soluere potu. Non secus cnicinum oleum temperatur. cui facultas eadem est, quæ factò è gnidio grano, uerum inualidior. Rhabbaninum è rhabhani femine fieri solet, cæterorum more. Phthiriasis mala ualitudine contractas tollit: scabritias cutis in facie emendat. Ad obsonia utuntur Aegyptij. Melanthinum idem, quod rhabbaninum potest, eodemque modo paratur. Tritum sinapis semen, & calida aqua madefactum, adiecto postea oleo exprimitur. Id ad diurnos dolores efficacax est: transfert humores, qui in aliqua parte concreuerunt.

Hyoscyami-
ni uires.Hyoscyam.
parandi ratio.

Gnidinum.

TAMETSİ perpauci reperiantur medici, qui Hyoscyaminum oleum nouerint, ne dum in usum receperint unquam; ego tamen id ipsum pluries confeci. Siquidem ad tollendos omne genus dolores, ubi cætera præsidia non iuerint, efficacissimum est medicamentum, presertimq; inflammationibus pudendorum utriusque sexus. Item acutissimis aurium doloribus medetur cum castoreo, uel croco instillatum. Prohibet preterea gonorrhœam, renibus et testibus illitum. Mensuum exuberantiam cohibet, et albicantia uteri profluua, tum pubi et lumbis perunctum, tum pesis infusum. Mammis à partu inflammatis utiliter illinitur. Dentium dolores mirifice mulcet, si tepidum in ore continetur. Pilorum exortum admodum retardat, alijs quibusdam additis, ita ut euulsi pili integro anno non renascantur, se eodem depilata loca sepius perungantur. At ipse in eo faciundo Dioscoridem minime secutus sum, sed aliam parandi rationem adinueni, quæ hæc est. Sumito nouum, siccumq; hyoscyami semen, tundito deinde, ponitoq; in stanno, uel uitreo uase, ardenti aqua, quæ è uino fit, parumper prius affusum. His factis ponito uas in calentis aquæ balneo die, ac nocte, demum adhuc feruens sacculis imposito, et prelo subijcto, sicq; oleum habeto. Quod autem è grano Gnidio, quod rustici Ananienses montanum piper appellant, paratur, recessit hoc æuo à medicorū usu, eo quod in deicienda aluo

da alio uolentissimum sit medicamentum, rusticis tamen aptissimum, cum sepius, ne medicos consulant, coctum Gnidium deuorent: quo etiam sepius morte occumbunt. Porro Cnicinum (ut Mesues inquit) potum aqua intercute laborantibus, uiscerum obstructionibus, uentriculi, & coli cruciatibus à flatuositate genitis, efficax est. Suspiriosis mirificè prodest, & uocem clarificat. Epotium pituitam tum uomitionibus elicit, tum per inferna ducit. Rhabaninum præterea, & Melanthinum aboluerunt, sicuti etiam Sinapinum: etsi ubi ad summum excalfacere opus fuerit, maximam opem prestare ualeant. Sinapinum uero non nisi collacrymantibus oculis exprimi potest: tanta enim est uaporis acrimonia, ut concepto uapore, illico prodeant lacrymæ. Miscetur quandoq; cum eo, quod è pistaceis nucibus elicitur: perungunturq; eo genitalia in frigidis, ut feliciter coëant, addito lasere, & mosebo.

Cnicinum.

Rhabaninũ.
Melanthinum.

Sinapinum.

ΜΥΡΣΙΝΙΝΟΝ ἔλαιον. MYRTEVM OLEV. CAP. XXXVII.

MYRTEI faciendi ratio hæc est. E' myrto nigra syluestri, aut fatiua, foliorum mollissima quæque tusa premuntur: succo pares omphacini olei portiones adijciuntur, subiectisque carbonibus inferuescunt, donec concoquantur: innatans oleum deraditur. Sed longè facilius hæc compositio. Tënera folia contusa coquuntur in oleo & aqua, & quod innatat, eximitur. Priuatim alij deiecta in oleum folia in sole macerant: alij prius oleum inspissant malicorio, cupresso, cypero, & iunco odorato. Efficacius est amarum gustu, & oleosum, uiride, translucens, & olens myrtum. Astringit, & indurat: ideo medicamentis miscetur, quæ cicatricem obducunt: prodest ulceribus in capite manantibus, ambustis igni, & papularum eruptionibus. Facit ad attrita, & furfures, sedis rimas, condylomata, articulos laxatos: corporis sudores compescit: & ad omnia ualet, quæ astrictionem, inspissationemque desiderant.

MYRTEVM myropole ferè omnes non quidem ex tenellis myrti frondibus, Dioscoridis more, conficiunt, sed è fructibus tantum, nulla seruata parandiratione. Quandoquidem myrti baccas contudentes, oleo, nigroq; uino immiscent, & in æneum cacabum transferunt, subduntq; (ut citius opus expediant) ignitos carbones, ibiq; tandiu inferuescere sinunt, donec uinum totum absumatur: mox ab igne tollunt, percolant, & asseruant. Neq; animaduertunt conficiendi regulam à Mesue explicatam. siquidem is in calentis aquæ balneo, non quidem uolento carbonum igne Myrteum parari iubet: ex oleoq; omphacino fieri, non (ut ipsi parant) ex maturis oliuis expresso. Namq; ut balnei humentati, ac leni calore olei compositio mirificè digeritur, ac eius omnes conseruantur partes: sic contra uolento igne subdito peruertitur, & destruitur tota rei compositio. Sed quoniam reipublice beneficio (ut etiam ab ipso exordio pollicitus sum) decreui non prætermittere quicquam, quò errores, qui in diæis contingunt, e medio tollantur, dico, oleum omne, quod officinæ ad medicamenta usurpant (illud exceipio, quod ab arborum resinis, stirpiumq; aliarum gummi, ut a treis organis per sublimationem, ut chymistæ uocant, elicitur) uasè uitreo, uel saltè in stanneo in balneo calentis aquæ fieri debere: & imbi primum impositis imponentis tribus diebus macerari: post tertium uero diem expressis cunctis prius impositis, & recentibus infusis pari temporis spatio, eodem in balneo, eadem macerari. Ataq; tandiu opus proseguendum, donec sibi oleum amplissimas exceptorum medicaminum comparauerit uires. Verum ingens hominum lucridiuiditas, auriq; ingluuies, ut admodum superluerentur, arcantq; auro ad summum usq; impleant, non patitur myropolas necessarium tempus impendere ad medicamenta exactè paranda: eos, inquam, qui continue magis erumenis intendunt, & inbiant, quàm ut uita egrotantium satagant. Probi tamen, & diligentes hæc mea uerba boni consulant, his uerò mali errores emendent suos. Idcirco Myrteum oleum, quod myrti præstantiam ad plenum referat, hoc modo temperatur. Sumito fructuum myrti libram, foliorum eius recentium uncias decem, uini nigri adstringentis libras duas, olei omphacini libras quinque: deinde contusis baccis, ac folijs omnia oleo exceipito, & uasè uitreo, uel stanneo reponito, tectoq; uasè ore in balneo calentis aquæ immergito, & post tres dies extrahito, ac percolato. Rursus assumptis recenter baccis, folijs, & uino, ut antea oleo exceptis, in eodem balneo omnia recondito ad tertium usq; diem. At postremò uasè ore detecto, tandiu id apertum finito, donec balnei feruore uinum totum exiliat, & oleum tantum remaneat. Nec audiendi sunt ij, qui Dioscoridis testimonio, æneo cacabo (ut supra dictum est) substratis carbonibus Myrtinum conficiunt. Quippe Dioscoridis tempore ars medica non adeò exulta erat, quin nec seplasiaria, ut nostra hæc ætate esse uisitur. Quamobrem putandum, quod si huius balnei artificium Dioscoridi innotuisset, ipsam haudquam silentio præterisset, ueluti nec illud Mesues, nec alij complures præterierunt, qui summo studio, & diligentia medicam facultatem excolerunt, & in ordinem redegerunt.

In myrteo officinarũ lapsus.

Olei omnis generis parandi ratio.

Myrtei parandi ratio.

Λάριννον ἔλαιον. LAVRINVM OLEV. CAP. XXXVIII.

LAVRINVM fit hoc modo. Lauri baccæ cum maturæ sunt, in aqua coquuntur: siquidem ex obducto cortice quandam pinguitudinem reddunt, quæ manibus subacta, concha excipitur. Alij omphacinum prius oleum cypero, iunco odorato, & calamo inspissant, deinde tenera lauri folia concoquunt. alij etiam baccas, donec oleum odorem contraxerit. alij styracem, & myrtum addunt. Optima laurus ad id latifolia, & montana. Oleum laurinum utilius, quò recentius, quoque uiridius colore, amarissimum, & acre. Vis ei excalfactoria, emolliens: venarum spiracula aperit, lasitudines discutit: omnibus neruorum uitijs, algoribus, destillationibus, aurium doloribus, malis renum frigore contractis, illitum non aliud iuuantius: attamen potum nauisam parit.

LAVRINI

Laurini con-
sideratio.Laurini uires
ex Mesue.

LAVRINI conficiendi rationem aliter à Mesue institutam legimus, sed tamen ab hac parum recedentem. Ideoq; quod id parum, uel nihil refrat, rem ipsam silentio prætereundam duximus: præsertimq; quod non me latet, Laurinum, cuius est usus in officinis, à seplasiarijs nequaquam fieri, sed ab alijs confectum emi, qui lecta magna lauri baccarum quantitate ipsum elicendi artem exercent. Mesues præter facultates à Dioscoride traditas, id summè laudauit & ad iocineris dolores, & ad hemicraniam, quæ frigidis contrahitur succis. Quin & ad uentriculi dolores, colli, uulue, & lienis efficax esse tradidit.

Σχίννον ἔλαιον.

LENTISCINVM OLEVVM.

CAP. XXXIX.

SIMILIS Lentiscini ratio. Nam è maturo fructu temperatur, factis prius spissamentis, ut in laurino diximus. Hoc scabiem iumentorum, canumq; sanat: utilissimum pefsis, acopis, & leprorum medicamentis: sudores cohibet. Nec secus Terebinthinum fieri solet: quod refrigerat, & alstringit.

Lentiscini pa-
randi ratio, &
uires.Terebinthini
consideratio,
& uires.

LENTISCINVM pluribus in locis Hetruria conficitur, sed præsertim in agro nostro Senensi, Alua, & Gilio Tyrreni insulis, non longè à continenti nostra distantibus. Fit autem ab incolis hoc modo. Racemosas lentisci baccas assumunt, & à putaminibus cunctis expurgant, permittuntq; aliquot diebus simul flaccescere: deinde magnam in abenum collocant, affusa aqua: & igni tandiu feruent, donec baccæ debiscant: demum eas extrahunt, & faccis includunt, præloq; subiiciunt, expressumq; afferuant oleum. Quod & quibusdam Adriatici insulis hac similiter ratione confici audio, absque alterius cuiusuis olei adminiculo: siquidem fructus is per se olei satis emittit. Incolæ (ut experimento comprobatum affirmant) ad acuendam oculorum aciem, caliginesq; delendas, illud cibus commiscunt. At ego eo sæpius usus sum magno sanè iuuamento in dysentericis, non quidem potu exhibito, sed clysteribus infuso. Lentiscinum summis laudibus extulit Galenus lib. v. de compos. medic. secundum locos, ad gingiuarum, & lingue inflammationes, si os eo colluatur. Quod autem fit è fructibus terebinthi, quos Mauritanii grana uirida nuncupant, non fit in Italia, neq; ad nos (quod equidem sciam) aliunde conuebitur: proinde non uenit in usum. Hoc tamen (ut Mesues inquit) uulnera consolidat. Medetur item conuulsis, opisthotonicis, neruorumq; duritijs, & creberrimè cataplasmatis admiscetur.

† In his uerbis mendum subesse putamus, ut etiam doctissimè adnotauit Manardus Ferrariensis lib. viii. epist. prima. Aliàs siquidem sibi ipsi repugnasset Dioscorides, cum scripserit in Terebinthi mentione eius fructus exalface-re; hic uerò dicatur, oleo ex eisdem parato inesse refrigerandi facultatem. Huic deprauatæ lectioni illud quoq; res-fragatur, quod sint nobis Græci Dioscoridis codices, in quibus uerba illa de Terebinthini olei facultatibus non leguntur, sed de eius tantum conficiendi ratione mentio habetur.

Μασίχνον ἔλαιον.

MASTICHINVM OLEVVM.

CAP. XL.

MASTICHINVM è trita fit mastiche. Quod contra omnia uulue mala efficax est: medio-criter calfacit, alstringit, & emollit. Aduersus prominentes stomachi duritias, cæliacorum, dysentericorumq; cruciatus utile: faciem emaculat, & colorem nitidum facit. optimum in Chio insula componitur.

Seplasiariorū
lapsus.

MASTICHINI parandi rationem, sanè quàm paucis Dioscorides perstrinxit. quippe è trita tantum Mastiche fieri tradidit, nulla alia explicata conficiendi ratione. Seplasiarij autem nonnulli prorsus obliti, scripserunt Mesuem in balneo calentis aquæ Mastichinum confici debere, communi oleo, albo uino permisto: mastichen admiscunt, & æreo uase carbonum igni admovent, ibiq; tanto tempore efferuescere sinunt, quoad uinum prorsus exiliat, ac inde usui asseruant. At ipse uitreis organis è purissimo tantum mastiche illud sæpius confeci.

Μύρον σύνθεσις.

VNGVENTORVM COMPOSITIO.

CAP. XLI.

DE RATIONE vnguentorum consequenter tractandum existimauius: quandoquidem ea in nonnullis corporum uitijs, aut medicamentis mista, aut corporis perfusa, aut naribus obiecta, plurimum profunt. in quorum probationibus consulere nares oportet, an ea oleant, ex quibus temperantur. Optimum huiuscemodi iudicium. quod tamen in quibusdam planè obseruari non potest, propter ea, quæ admiscuntur, odore cæteris præualentia: ut in amaracino, & crocino, telino, & plerisq; alijs, quæ crebra circa hæc meditatione experiri conueniet.

Ρόδινον.

ROSACEVM.

CAP. XLII.

ROSACEVM sic fit, Iunci odorati quinque libras & bessem tundito, & subactas aqua in viginti olei libris, & quincuncem subinde mouendo, coquito: dumque percolaueris, in olei libras uiginti, & quincuncem, adijcito rosas non madefactas numero mille, & manibus melle perunctis identidem moueto, interdiu premens, finito nocte tota macerari, postea exprimito: & ubi recrementum pefsum ierit, mutato uase, in craterem melle illitum recondito. Cæterum rosas, quæ antea pressæ fuerunt, in labellum demittito, & affusis octo libris & quadrante spissati olei, iterum premito, eritque secundarium oleum. Quod si tertias usque, quartasue perfusiones infundens exprimere uoles, secundarium